LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Landskapslag om temporär ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården.

1994-95 **nr 2**

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en temporär ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93). Ändringen motsvarar den reducering av landskapsandelen som genomfördes under år 1994. På landskapsnivå innebär förslaget att beloppet av landskapsandelen för socialvårdens driftskostnader under år 1995 minskas med totalt 5,9 miljoner mark, dvs med 11 procent, jämfört med om den föreslagna minskningen av landskapsandelarna inte genomförs. Nedskärningen fördelas till 40 procent enligt antalet invånare och till 60 procent på grundval av antalet skatteören år 1993.

Avsikten är att minskningen skall vara temporär och gälla endast under år 1995. Framställningen ansluter sig till förslaget till landskapets budget för år 1995 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av år 1995.

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Landskapslag om temporär ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården.

1994-95 **nr 2**

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en temporär ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93). Ändringen motsvarar den reducering av landskapsandelen som genomfördes under år 1994. På landskapsnivå innebär förslaget att beloppet av landskapsandelen för socialvårdens driftskostnader under år 1995 minskas med totalt 5,9 miljoner mark, dvs med 11 procent, jämfört med om den föreslagna minskningen av landskapsandelarna inte genomförs. Nedskärningen fördelas till 40 procent enligt antalet invånare och till 60 procent på grundval av antalet skatteören år 1993.

Avsikten är att minskningen skall vara temporär och gälla endast under år 1995. Framställningen ansluter sig till förslaget till landskapets budget för år 1995 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av år 1995.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Gällande bestämmelser

Genom landskapsandelsreformen ändrades systemet för hur kommunernas landskapsandelar för driftskostnaderna skulle beräknas. Det nya landskapsandelssystemet som började tillämpas från ingången av år 1994 innebär att landskapsandelarna för driftskostnaderna beräknas på kalkylmässiga grunder. Socialvårdens landskapsandelar beräknas med stöd av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93). Eftersom landskapsandelen bestäms kalkylmässigt har en strävan med det nya landskapsandelssystemet varit att finna de faktorer som bäst beskriver behovet av service inom kommunen. Samtidigt som dessa faktorer skall vara lättillgängliga ur allmänt insamlad statistik, skall uppgifterna vara neutrala. De faktorer som bäst uppfyller dessa kriterier är kommunens invånarantal och åldersstruktur.

Driftskostnaden för socialvårdens verksamhet under det kommande verksamhetsåret beräknas årligen på grundval av ett kalkylerat markbelopp som fastställs för varje kommuninvånare. De kalkylerade markbeloppen per kommuninvånare är uppdelat i fyra åldersgrupper. Vid beräkningen av de årliga landskapsandelarna för kommunernas socialvård beaktas även de förändringar som inträffat och som beräknas inträffa under verksamhetsåret vad gäller omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt kostnadsnivån. Eftersom det nya systemet är kalkylmässigt och den strikta utgiftsbundenheten enligt nuvarande landskapsandelssystem frångås samt kostnadsutvecklingen inte som i dag följs upp varje år genomförs en kostnadsfördelningsutredning vart fjärde år mellan landskapet och kommunerna. Vid denna utredning beaktas den avvikelse som det kalkylerade systemet kan medföra mellan den uppskattade och den verkliga utvecklingen av socialvården.

I samband med behandlingen av budgetförslaget för år 1994 godkändes en landskapslag om temporär ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (23/94). Lagen medförde att landskapsandelarna för socialvårdens driftskostnader minskade med totalt 5.900.204 mark under år 1994. Nedskärningen fördelades till 40 procent, dvs 2.360.082 mark, enligt invånarantalet och till 60 procent, dvs 3.540.122 mark, enligt de antal skatteören som beräknades inflyta under år 1992.

2. Behov av åtgärder och föreslagna ändringar

I rikets budgetproposition för år 1995 konstateras att en klar vändning skett i den ekonomiska utvecklingen och att den största ekonomiska krisen i Finlands historia

håller på att släppa[1]. För år 1995 beräknas statens inkomster stiga med ca 7 procent, vilket bl.a. resulterar i att avräkningsbeloppet för landskapet ökar. Enligt Ålandsdelegationens beslut uppgår förskottet på avräkningsbeloppet för år 1995 till 605 miljoner mark. Under finansåret 1995 beräknas även utgifterna för landskapet att öka, vilket även för år 1995 fordrar en välavvägd balansgång så att utgifterna inte skenar i väg. För att nå en bättre balans i den offentliga ekonomin och för att undvika skuldsättning krävs det även framdeles minskade utgifter. Vid beredningen av 1995 års budget har utgångspunkten varit att en nominell 0-linje jämfört med år 1994 skall eftersträvas vad gäller landskapets utgifter.

Mot bakgrund av de eftersträvade sparåtgärderna föreslår landskapsstyrelsen att den minskning av landskapsandelarna för socialvårdens driftskostnader som genomfördes under år 1994 även skall göras under år 1995. Enligt förslaget fastställs landskapsandelarna till ett belopp som blir i genomsnitt 11 procent lägre än vad det skulle ha varit om ingen ändring vidtagits av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93). Förslaget innebär att den totala landskapsandelen för socialvårdens driftskostnader minskas från 54,1 miljoner mark till 48,2 miljoner mark. Enligt förslaget fördelas minskningen till 40 procent enligt invånarantalet, dvs ca 2.380.549 mark, och till 60 procent i proportion till antalet skatteören, dvs ca 3.570.823 mark. Nedskärningen blir totalt ca 95 mark per invånare samt i medeltal 0,23 penni[2] per skatteöre beräknat enligt de skatteören som torde inflyta under skatteåret 1993.

3. *Organisatoriska och ekonomiska verkningar*

Förslaget har inte några organisatoriska verkningar. Enligt förslaget kommer det totala landskapsandelsbeloppet för socialvårdens driftskostnader att minska med sammanlagt ca 5.951.372 mark, dvs med 11 procent, jämfört med om den föreslagna minskningen av landskapsandelen inte genomförts. Den inkomstökning som familjestödsreformen (inkl. det slopade barnavdraget) medförde för kommunerna år 1994 torde även för år 1995 underlätta kommunernas anpassning till de föreslagna minskningarna av landskapsandelarna för verksamhetsåret 1995. Det ekonomiska utfallet av förslaget är även beroende av kommunernas övriga inbesparningar. Totalt medför förslaget inte någon penningmässig försämring för kommunerna jämfört med år 1994.

---

[1] *Se RP 152/94 sid A8 ff samt bilaga nr 1 till propositionen.*

[2] *Antalet skatteören är här beräknade enligt preliminära uppgifter 14.9.1994*

LANDSKAPSLAG
om temporär ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården

I enlighet med lagtingets beslut fogas till landskapslagen den 19 oktober 1993 om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93) nya 37a och 37b §§ som följer:

37a §

Minskning av landskapsandelarna för driftskostnaderna under år 1995

Den landskapsandel som enligt 10 och 14 §§ beräknats för en kommuns driftskostnader för år 1995 minskas

1) med ett belopp som erhålls genom att 2.380.549 mark divideras med summan av det totala antalet invånare i samtliga åländska kommuner och genom att resultatet multipliceras med antalet invånare i kommunen samt

2) med ett belopp som erhålls genom att 3.570.823 mark divideras med summan av samtliga kommuners sammanräknade antal skatteören och genom att resultatet multipliceras med antalet skatteören i kommunen.

Till grund för minskningen enligt 1 mom. ligger kommunens invånarantal den 1 januari 1994 och de antal skatteören som beräknas inflyta genom beskattningen för skatteåret 1993.

37b §

Beviljande och utbetalning av landskapsandelar under år 1995

Med avvikelse från vad som stadgas i 12 § tillämpas minskningen av landskapsandelarna för driftskostnaderna enligt 37a § på de landskapsandelar för driftskostnaderna som efter att lagen har trätt i kraft utbetalas till kommunerna för år 1995.

Denna lag träder omedelbart i kraft och gäller till och med 31 december 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

---

4. Ärendets beredning

Beredningen av lagförslaget har utförts som tjänstemannauppdrag vid lagberedningen.

Dessförinnan har ärendet aktualiserats i samband med beredningen av landskapsbudgeten för år 1995. En arbetsgrupp för "förhandlingar om landskapsandelar och övriga budgetfrågor för år 1995 mellan landskapet och kommunerna" har även diskuterat den aktuella minskningen av landskapsandelarna för socialvården. I arbetsgruppen har förutom representanter från landskapsstyrelsen även ingått kommunala representanter som utsetts av kommunala samarbetsnämndens arbetsutskott.

DETALJMOTIVERING

37a § Minskning av landskapsandelarna för driftskostnaderna under år 1995. Enligt förslaget skall ett temporärt avdrag göras under år 1995 från den landskapsandel som beräknats för en kommun enligt 10 och 14 §§. Bestämmelsen överensstämmer i sak med 37a § landskapslagen om temporär ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (23/94).

Nedskärningen av landskapsandelarna sker till 40 procent, dvs med 2.380.549 mark, enligt invånarantalet och till 60 procent, dvs med 3.570.823 mark på grundval av det beräknade antalet skatteören år 1993.

37c § Beviljande och utbetalning av landskapsandelar under år 1995. Eftersom lagändringen inte förväntas träda i kraft förrän efter den 1 januari 1995 kommer nedskärningarna till skillnad från vad som stadgas i 12 § att verkställas på de landskapsandelar som utbetalas efter att lagen har trätt i kraft. Avsikten är att nedskärningen av landskapsandelarna för driftskostnaderna skall ske jämnt fördelat på de månader som återstår av året sedan lagen trätt i kraft.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Eftersom avsikten är att lagen skall börja tillämpas så snabbt som möjligt föreslås lagen träda i kraft omedelbart .

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

Mariehamn den 1 november 1994

L a n t r å d Ragnar Erlandsson

T.f. lagberedningsekreterare Hans Selander